

KORAI FOGSZABÁLYOZÁS JELENTŐSÉGE GYERMEKKORBAN-avagy hogyan érzük el, hogy gyermekünknek nem csak szabályos fogsora, hanem szép arca is legyen!

A legtöbb ember nem csak rossz lehelete, vagy hiányos, hanem nagyon gyakran hibás állású fogazata miatt nem mer önfeledten mosolyogni.

Praxisomban két, egymással ellentmondó gyakorlattal találkozom: az egyik, hogy a fiatal felnőttek 20 éves koruk után kapnak észbe, hogy kellene fogszabályozó, a másik, hogy gyakran a lelkiismeretes anyuka elviszi szakorvoshoz a kisgyermeket, de azzal nyugtatják, hogy majd ha a gyerekeknek kinőttek a maradó fogai, akkor ráér a fogszabályozó.

Hol is van tehát az igazság?

Sokan nem tudják és eléggé megdöbbentő is az a tény, hogy az arcfejlődés 70%-a kb. 5 éves korig lezajlik, a maradék 30% vegyes fogazati időszakra, tehát a fogváltás időszakára tehető. Magyarul állkapcsot és arcot fejleszteni, szabályozni-ha akarjuk-„széppé és harmonikussá” tenni, csakis ebben az időszakban lehet könnyedén és tartósan. Később vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon drasztikus (foghúzás, műtét) és drága (rögzített fogszabályozó) beavatkozások árán, a tartós eredmény pedig nem minden esetben garantált.

Arról nem is beszélve, hogy a fogazati- és állkapocseltérések igen nagy hányadát okozzák ún. myofunkcionális zavarok, amiknek a kezelése legoptimálisabban 5-10 éves kor körül történhet. Igenis ez a legoptimálisabb kor a fogszabályozásra.

Mik azok a myofunkcionális zavarok?

Jó esetben tud róla a szülő, mert a gyermeket már a lelkiismeretes óvodai logopédus kiszűrte pl. nyelvlökéses nyelés miatt, de ide tartoznak a különböző helytelen nyeléstípusok (amit nem biztos, hogy a szülő észrevesz), az ujszopás, cumizás, a nyelv helyzeti rendellenességei, a szájlégzés és még sok más. Ezek funkcionális zavarok, melyekről ún. tréninggel leszoktatható a gyermek. Ennek egyik „eszköze” lehet a logopédus, másik a különböző gyakorlatok, harmadik az ún. myofunkcionális fogszabályozó trénerék.

Miért olyan fontos ez, hisz mondhatnánk senki nem látott még 20 éves ujszopó, vagy cumizó embert?

Valóban, de az ajak és körülötte levő izomzat helytelen tevékenysége felnőttkorban is megmarad, ha nem történt korrekció, ez a magyarázata annak, hogy sokszor a költséges és hosszadalmas rögzített fogszabályozó kezelés után x idővel az eltérés kezd visszaalakulni, lehetne kezdeni előlről az egészet.

Egy szó, mint száz, a száj körüli lágy-szövet helytelen működése elégtelen arcfejlődést (mondjuk ki magyarul: csúnya lesz a gyermek arca!), fogsorzáródási rendellenességet (nem fog tudni rendesen enni, fájni fog az állkapocsízülete), és recidívát okoznak (eredménytelen lesz a későbbi fogszabályozó kezelés).

Ha belegondolunk, hogy egy elülső fog elmozdításához 1,7g erő kell és az ajakizomzat 100-300 g erőt, a nyelvmozgás 500g erőt képes kiváltani (naponta több100szor akár), mindez érthetővé válik. Ha a nyelv nem a helyén van, akkor az arcizmok benyomják a felső fogívet, alul pedig a túl erős állizomzat teszi ugyanezt, kialakul a szűkület és a harapási

rendellenesség, az alsó, vagy felső állcsont visszamarad a fejlődésben. Az okot kell kezelni és akkor elkerülhető a későbbi foghúzás, hosszútávon is stabil eredményre számíthatunk.

A tévhit ellenében ezek a fogazati eltérések sokkal ritkábban örökletesek, mint ahogy azt hisszük (pl. 2-300 évvel ezelőtti régészeti leletekben a koponyákat megvizsgálva nem volt fogazati eltérés. Miért? Mert akkor a gyerekek anyamellből szoptak, utána rágtak, nem volt cumi és mixer az ételek pürésítéséhez.)

Mi a megoldás?

Szokáskorrekció a myofunkcionális trainer rendszerrel. Ezek a fogszabályozó készülékek helyes irányba terelik a nyelvet, „átképzik” az izomzatot, optimalizálja az állkapocs-, így az arcfejlődést, miközben sorba rendezi a fogakat. A kezelés legoptimálisabb ideje a vegyes fogazati időszak 5-10 év, de van olyan trainer, amit már tejfogazatban is indikálunk és van, amit kifejezetten a 10-15 éves korosztálynak fejlesztettek ki. Egyes trainerek rögzített fogszabályozó kezelés mellé és enyhébb eltérésekben, felnőttkorban is alkalmazhatók.

Hogyan történik a kezelés?

Alapos vizsgálat és kikérdezés után lenyomatot veszünk a gyermek fogairól, röntgenfelvételeket kérünk, mindezt figyelembe véve értékelünk és elkészül a kezelési terv, mely alapján eldöntjük, hogy az életkornak és az eltérésnek megfelelően mely trainer készülék jön szóba. A készülékek szilikonból készültek, hordásuk nem kellemetlen, általában, napközben 1 óráig, valamint éjszakai használatot írunk elő.

A gyerekek hamar megtanulják hordani, megszokják és szeretik a fogszabályozójukat. Megértik, hogy ha szorgalmasan hordják szebb lesz az arcuk. Ha szükséges bevonjuk a logopédust is, valamint különböző nyelv és ajak gyakorlatokat írunk elő, amit naponta kell végezni 5 percig, tehát nem megterhelő, de fontos a rendszeresség. Mint ahogy fontos a szülő motivációja is, mert ha a szülőnek kétségei vannak, nem meggyőződés, nem akarja igazán, azt a gyerek is érzi és nem hordja a készüléket, az egész kezelés nem ér semmit! A készüléket tisztességesen hordó pácienseknél az eredmények akár fölül is múlhatják a hagyományos fogszabályozását, ugyanakkor jobb stabilitást mutatnak, a rögzített fogszabályozó minden káros mellékhatása nélkül.